

Zitierhinweis

Pešek, Jiří: Rezension über: Josef Opatrný (ed.), *Caribe hispano y Europa. Siglos XIX y XX. Dos siglos de relaciones*, Praha: Nakladatelství Karolinum, 2018, in: *Český časopis historický*, 2020, 2, S. 559-560, DOI: 10.15463/rec.86200979

český časopis historický

copyright

Dieser Beitrag kann vom Nutzer zu eigenen nicht-kommerziellen Zwecken heruntergeladen und/oder ausgedruckt werden. Darüber hinausgehende Nutzungen sind ohne weitere Genehmigung der Rechteinhaber nur im Rahmen der gesetzlichen Schrankenbestimmungen (§§ 44a-63a UrhG) zulässig.

brandýského panství či přestavby tamního zámku, mecenášské a sběratelské činnosti. Samostatných článků se dočkaly rovněž vybrané osobnosti z okolí Ludvíka Salvátora, na prvním místě jeho celoživotní pobočník, učitel a otcovský rádce Eugenio Sforza. Pro začlenění do českého prostředí, k němuž měl arcivévoda velmi blízko, jsou důležité mj. studie pojednávající o jeho vztahu k pražské univerzitě, o kontaktech s tamními přírodovědci a s českými ilustrátory spisů Ludvíka Salvátora.

Dlouhodobá kurátorka toskánského rodinného archivu Eva Gregorovičová předvedla svým způsobem vzorový přístup k přípravě konference. Jelikož perfektně zná archivní prameny k tématu, podala jejich úvodní charakteristiku, analýzu a zhodnocení literatury domácí i zahraniční, zejména také španělské (vzhledem k aktivitám Ludvíka Salvátora na Baleárech). Rozbor dosavadních poznatků je naprosto věcný, neboť ukazuje, že nejchatrnější znalosti se dosud týkaly způsobu vzdělávání a obecně formativního období arcivévodova života; a právě prameny k tomuto období jsou dostupné v Čechách. Editorka svazku nastínila projekt směřující ke zpracování prvního českého životopisu této pozoruhodné osobnosti. Vytěžení opomíjených pramenů se tu stává východiskem k osvětlení jak života Ludvíka Salvátora, tak jeho sepětí s českým prostředím, mj. s umělci a tiskaři pracujícími na vydávání početných arcivévodových spisů. V tomto smyslu je přístup Evy Gregorovičové podnětný i při obecnějším uvažování o biografické práci.

Publikace, opatřená ikonografickou přílohou, leč bohužel bez žádoucího rejstříku, podává mnohostranný pohled na osobnost Ludvíka Salvátora Toskánského. Obsahuje články v několika jazycích (vedle převažují-

cí češtiny jsou to také angličtina, italština, němčina a španělština). Všechny texty jsou však opatřeny dostatečným anglickým souhrnem, popřípadě přeloženy do angličtiny. Celé dílo je tak dobře dostupné mezinárodní badatelské veřejnosti.

Jaroslav Pánek

Josef OPATRŇÝ (ed.)

Caribe hispano y Europa.

Siglos XIX y XX. Dos siglos de relaciones

Praha, Nakladatelství Karolinum 2018,

246 s., ISBN 978-80-246-3816-4.

Sborník devatenácti studií z mezinárodní konference, mj. oslavující padesáté výročí existence Centra Ibero-amerických studií Univerzity Karlovy, se soustřeďuje na vztahy mezi španělsky mluvícími zeměmi karibské oblasti a Evropou od 18. do konce 20. století. V popředí přitom stojí Kuba jako centrum zájmu a bezmála sto let trvající velké téma pražských iberoamerikanistů. Nejstarší tematiku nahlíží optikou německého lékaře a kováře Daniele Botefeury studie Michaela Zeuske, pojednávající o obchodu otroky mezi Senegalem a USA, na němž se na přelomu 18. a 19. století podílelo také Království hannoverské. I studie Imilcy Balboa Navarro má bohužel téma: Podvod a zdanění, konfiskace, subvence a kontrola koloniálního hospodaření na Kubě v letech 1836–1839. Amparo Sánchez Cobos se věnuje dějinám karibského anarchistického hnutí: na Kubě ve srovnání s ostatními karibskými zeměmi. Další příspěvky tematizují pěstování tabáku stejně jako počátky kubánské litografické produkce, případně francouzského pokusu Luise Napoleona Bonaparte o vybudování středoamerického průplavu v Nikaragui.

Lukáš Drvota se věnuje roli Velké Británie ve válce mezi USA a Španělskem v roce 1898.

Zajímavá je skupina příspěvků (Yopane Thiao a zejména Alvar de la Llosa) o francouzské linii kubánských kontaktů: V Paříži sídlila již od poloviny 19. století početná kubánská literární kolonie, po Castrově revoluci byla dokonce založena neoficiální Asociace France-Cuba. Etienne Morales vysvětluje, že bylo značně obtížné cestovat přímo z Francie na porevoluční Kubu. To hrálo do noty Československým aeroliniím, které jako první otevřely roku 1962 přímé letecké spojení na „ostrov svobody“. Za československým angažmá se skrývala širší koncepční představa, že se Kuba stane odrazovým můstkem pro intenzivní hospodářské i kulturní styky s dalšími karibskými a středoamerickými státy.

Z bohemikálních příspěvků vyniká studie Josefa Opatrného o Československu a Kubě v padesátých a šedesátých letech 20. století (s. 169–185). Autor tu staví téma československých aktivit (včetně badatelských: v kubánských archivech s úspěchem a mezinárodním ohlasem pracoval v šedesátých letech Bohumil Baďura) do širšího kontextu sovětského zájmu o Karibskou oblast a konkrétně o Castrův režim. Sborník uzavírá studie Lukáše Perutky o středoamerické misi českého historika a diplomata Vlastimila Kybala v roce 1936, při které s cílem sondovat možnosti rozšíření obchodních styků navštívil Guatemalu, Salvador, Honduras a Nikaraguu.

Jiří Pešek

Nikita ODNITSOV

Geopolitika ropy

Praha, Nakladatelství Karolinum 2018, 282 s., ISBN 978-80-246-3818-8.

Historicko-politologická monografie, vyvinuvší se z úspěšné magisterské práce, je zaměřena na geopolitický rozměr těžby a zejména obchodu ropou jako strategickým zdrojem a na v podstatě globální důsledky regionálních a zejména velmocenských snah o ovládání či kontrolu tohoto trhu. Autor zkoumá tyto skutečnosti a děje pro poválečné období (1945–2008), tedy pro epochu dekolonizace a hlavně desetiletí studené války. Kniha je rozdělena na koncepční úvod, čtyři části a závěr, po němž následuje anglický souhrn, obsáhlá bibliografie, smíšený (velmi neúplný!) rejstřík a početné tabelární i grafické přílohy.

V prvé, metodologické části autor staví proti sobě neoliberalistickou teorii interdependence a geoeconomické pojmání ropy jako – ve zkoumaném období – základní strategické suroviny. Druhá část knihy je v podstatě (i přes opakované politologicko–systémové vstupy) historická a sleduje mocenský zápas o ovládání ropných polí v Iránu, Saudské Arábii a na středním východě, jakož i o kontrolu ropovodů a plavebních tras tankerů v této oblasti v poválečném období až do vzniku OPEC, resp. také ustavování nových poměrů v šedesátých letech 20. století. Pro tuto epochu bylo charakteristické postupné (nepřímé) vytlačení dosavadních hegemonů Velké Británie a Francie z pozice velmocí, kontrolujících ropné zdroje a dodávky. Profitovaly Spojené státy, které využívaly rozporů mezi „anarchickou politickou strukturou a hierarchickou strukturou ekonomickou“. USA po celé studenoválečné období velmi